

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Управління оборотними активами підприємства

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Студентки 2 курсу Ярош Ганни Олегівни

групи Ф.мз-11с

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на

відповідне джерело _____

Ярош Г. О.

Керівник: д.е.н., доцент _____

Рубанов П. М.

Суми 2022

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи магістра

на тему

Управління оборотними активами підприємства

Ярош Ганни Олегівни

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. На сьогоднішній день, оборотні активи підприємств є одними з найважливіших компонентів, за допомогою яких формується більшість всіх активів, необхідних для безперебійної роботи підприємства. Обсяг оборотних активів має бути достатнім для того, щоб виробляти продукцію в тих асортиментах, які запланувало підприємство, і в тій кількості, яка потрібна ринку. І водночас мінімальним, який не веде до збільшення витрат виробництва за допомогою накопичення товарних запасів. Відсутність оборотних коштів та неефективність їх управління мають несприятливі наслідки, такі як уповільнення продажів, зниження ліквідності та платоспроможності та зниження прибутку, що загалом впливає на фінансову стійкість підприємства. Тому питання дослідження та ефективного управління оборотними активами на підприємстві є досить актуальним.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення та дослідження теоретичних аспектів управління оборотними активами підприємства, дослідження їх стану, а також шляхи їх оптимізації.

Об'єктом дослідження є процес управління оборотними активами підприємства.

Предметом дослідження є фінансові відносини, що виникають і трансформуються у процесі управління оборотними активами підприємства.

Основний результат роботи. У кваліфікаційній роботі магістра було досліджено економічну сутність оборотних активів, а також їх класифікацію; розглянуто етапи, а також методи управління оборотними активами;

проаналізовано стан оборотних активів ТОВ «Агроекосервіс»; запропоновано шляхи оптимізації управління оборотними активами.

Під час виконання даної дипломної роботи використовувалися праці вітчизняних вчених, методичні рекомендації, законодавчі та нормативні акти, матеріали періодичних та спеціалізованих видань, фінансова звітність підприємства.

Ключові слова: оборотні активи, фінансовий стан, фінанси малого підприємства, фінансовий аналіз, фінансова звітність, управління оборотними активами, оборотний капітал, оборотні кошти.

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 43 сторінках, з яких список використаних джерел із 47 найменувань. Робота містить 15 таблиць, 18 рисунків.

Рік захисту роботи – 2022 рік.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту

Кафедра фінансових технологій і підприємництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри, д.е.н., проф.

_____ Л.Л. Гриценко

«__» _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи магістра

Студентки групи Ф.мз-11с інституту (центру) ЦЗДВН

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Ярош Ганни Олегівни

Тема роботи: Управління оборотними активами підприємства

Затверджено наказом по СумДУ № 1055-VI від «10» листопада 2022 р.

Термін здачі студентом завершеної роботи «01» грудня 2022 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, відомчі постанови, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

Розглянути сутність, класифікацію та значення оборотних активів.

Провести аналіз складу структури та ефективності використання оборотних активів

Запропонувати шляхи оптимізації оборотних активів на підприємстві

Дата видачі завдання: «20» червня 2022 р.

Керівник кваліфікаційної роботи: _____

П.М. Рубанов

Завдання прийнято до виконання «20» червня 2022 р. _____

Г.О. Ярош

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1 Оборотні активи: їх економічна сутність та класифікація.....	8
1.2 Управління оборотними активами підприємства	12
2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»).....	17
2.1 Коротка характеристика підприємства і аналіз стану оборотних активів	17
2.2 Шляхи оптимізації управління оборотними активами	28
ВИСНОВКИ	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	37
ДОДАТОК А ДАНІ БАЛАНСУ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»	42
ДОДАТОК Б ДАНІ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»	43

ВСТУП

На сьогоднішній день ефективне управління оборотними активами - це аспект успішного функціонування будь-якого підприємства, а, отже, і економіки в цілому. В умовах ринкової економіки кожне підприємство прагне максимально використовувати свої ресурси, а прискорення оборотності активів підприємства зменшує їхню потребу в них. Обсяг оборотних активів має бути достатнім для того, щоб виробляти продукцію в тих асортиментах, які запланувало підприємство, і в тій кількості, яка потрібна ринку. І водночас мінімальним, яке не веде до збільшення витрат виробництва за допомогою накопичення товарних запасів.

У результаті правильне управління оборотними активами надає підприємству можливості у незначній мірі залежати від кредитних джерел отримання грошових коштів та покращити свою платоспроможність. Тому питання дослідження та ефективного управління оборотними активами на підприємстві є досить актуальним.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення та дослідження теоретичних аспектів управління оборотними активами підприємства, дослідження їх стану, а також шляхи їх оптимізації.

Для досягнення поставленої мети були поставлені і вирішені наступні завдання:

- проаналізувати теоретичні підходи щодо визначення поняття оборотні активи та їх класифікацію;
- розглянути етапи та методи управління оборотними активами;
- провести аналіз складу структури та ефективності використання оборотних активів ТОВ «Агроекосервіс» ;
- розробити шляхи оптимізації управління оборотними активами ТОВ «Агроекосервіс».

Об'єктом дослідження є процес управління оборотними активами підприємства.

Предметом дослідження є фінансові відносини, що виникають і трансформуються у процесі управління оборотними активами підприємства.

Методи дослідження: розрахунково-аналітичний, табличний, графічний аналіз, порівняльний, вертикальний (структурний) і горизонтальний (часовий) фінансовий аналіз.

Інформаційна база дослідження: під час виконання даної роботи використовувалися праці вітчизняних вчених, методичні рекомендації, законодавчі та нормативні акти, матеріали періодичних та спеціалізованих видань, фінансова звітність підприємства ТОВ «Агроєкосервіс».

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці заходів щодо оптимізації управління оборотними активами і можливості використання підприємством ТОВ «Агроєкосервіс» запропонованого комплексу дій для більш ефективної роботи підприємства та мінімізації фінансових ризиків. Результати цього дослідження знайшли застосування на підприємстві ТОВ «Агроєкосервіс», де розроблені заходи використовуються у процесі діяльності.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Оборотні активи: їх економічна сутність та класифікація

Обов'язковою умовою для нормального функціонування кожного суб'єкта господарювання є раціональне та ефективне використання оборотних активів. У зв'язку з цим дослідження економічної сутності оборотних активів набуває не тільки особливого наукового, а й важливого практичного значення, оскільки розуміння їх змісту визначає підхід до оцінки, ефективного формування та використання.

На діяльність підприємств впливають як внутрішні, так і зовнішні фактори. Підприємства не можуть впливати на зовнішні фактори, а тільки пристосуватися до них, а щодо внутрішніх факторів, то підприємства можуть управляти ними та коригувати для власної вигоди. Однією з основних внутрішніх проблем підприємств України є брак оборотних коштів, це пов'язано з несплаченою заборгованістю та неефективним управлінням оборотними коштами, а також недоліками у системі управління підприємством загалом. Багато українських підприємств стикнулися з проблемою нестачі достатнього оборотного капіталу для їх стійкої роботи. Вирішення цієї проблеми вплине на доходи підприємств, якість продукції та виконуваних робіт, заробітну плату та багато іншого. Цей факт наголошує на необхідності управління оборотними коштами, що є запорукою успішної роботи підприємств.

Здійснення ефективного управління оборотними активами неможливо без розуміння його структури та сутності, саме тому таку пильну увагу до цієї категорії приділено в роботах багатьох вітчизняних та іноземних вчених, серед яких Нашкерська Г.В.[23], Ковальов В.В.[14], Бланк І.О.[2], Брейлі Р. та Майерс С.[46], Боді З. та Мертон Р[47]. У літературі існують різні підходи до визначення сутності оборотних активів, економісти трактують їх як оборотні кошти, поточні активи, оборотний капітал і т.д.

Аналіз літератури показав, що існує декілька підходів щодо трактування поняття «оборотні активи», розглянемо основні точки зору, які можна знайти в стаття українських науковців, основні з яких представлені на рисунку 1.1.

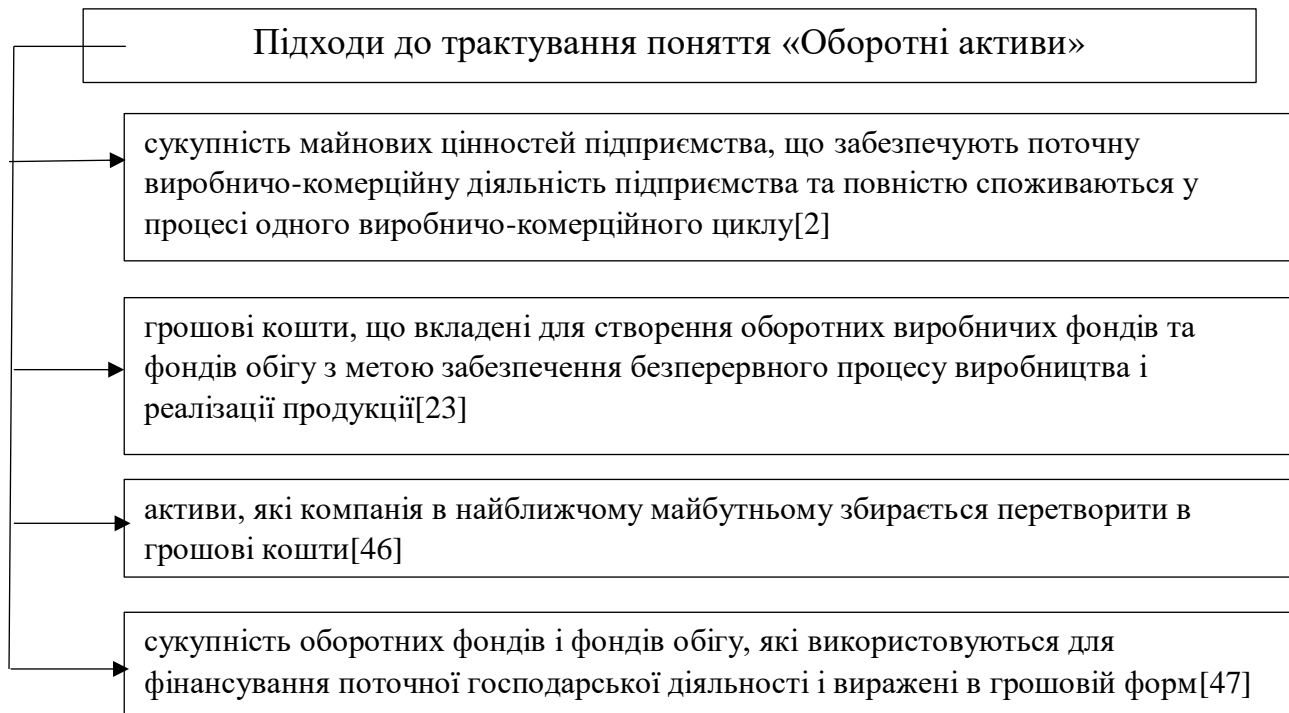

Рисунок 1.1 - Підходи до трактування поняття «Оборотні активи»

Також термін «оборотні активи» визначений і в законодавстві України на сайті Верховної Ради[28].

Узагальнюючи все вищевказане під оборотними активами слід розуміти сукупність фінансових і майнових цінностей, які безперервно здійснюють кругообіг впродовж 12 місяців чи впродовж свого операційного циклу і спрямовані на забезпеченні достатнього рівня платоспроможності та ліквідності підприємства, отриманні прибутку.

Склад та структура оборотних активів визначає фінансовий стан підприємства, яке, своєю чергою, впливає на його конкурентоспроможність, оскільки висловлює здатність господарюючого суб'єкта ефективно реагувати на дестабілізуючі дії конкурентів, виконувати свої боргові зобов'язання,

підтримувати здатність нарощування прибутковості бізнесу. На рисунку 1.2 представлені склад та структура оборотних активів підприємства.

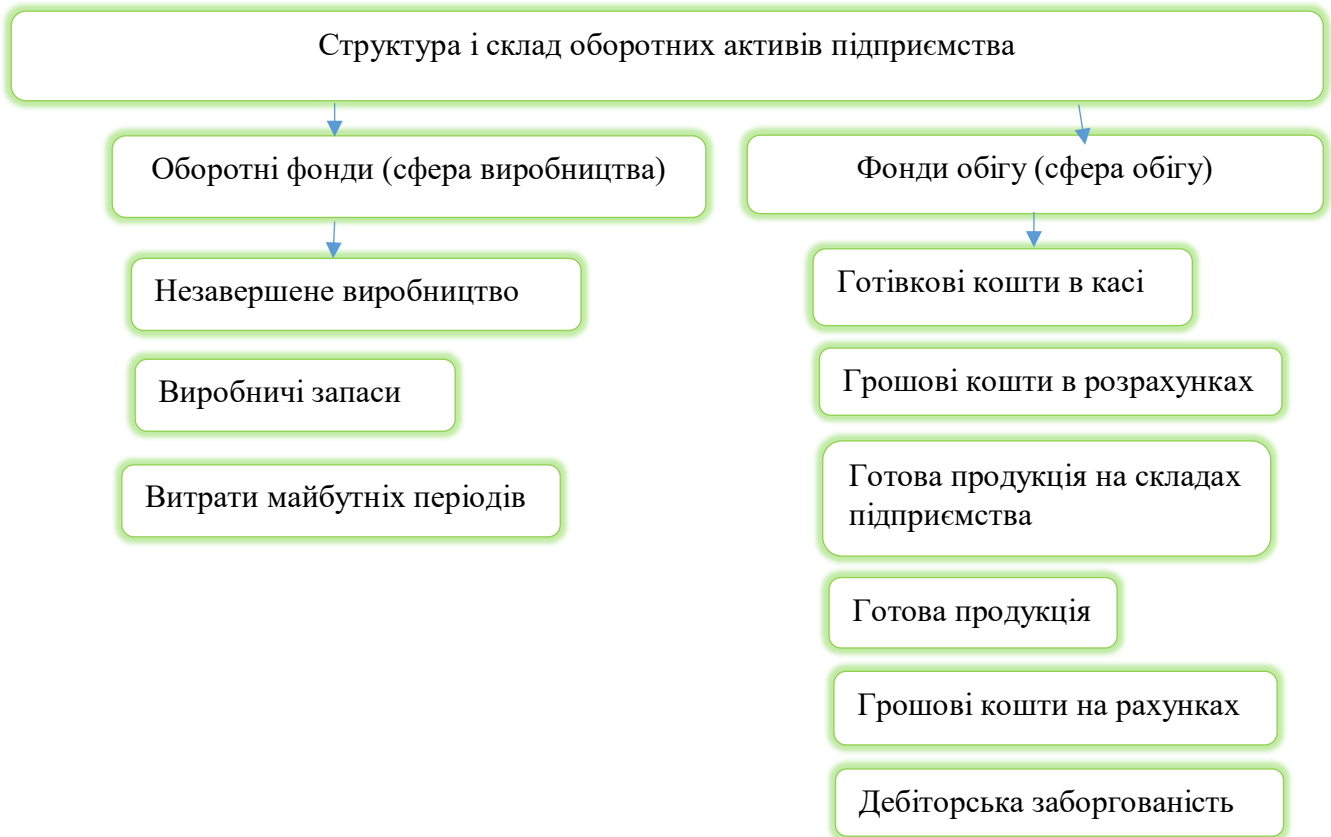

Рисунок 1.2 - Склад та структура оборотних активів підприємства

Структура і склад оборотних активів підприємства поділяється на оборотні фонди (сфера виробництва) та фонди обігу (сфера обігу). Ресурси оборотних фондів в свою чергу діляться коштом спрямовані на формування виробничих запасів і на ті, які безпосередньо беруть участь у виробництві. Крім цього до складу цієї категорії входить незавершене виробництво (предмети та засоби праці, що вступили в виробничий процес, але не пройшли всі технологічні операції обробки) та витрати майбутніх періодів.

До фондів обігу: готова продукція на складах, готова продукція, грошові кошти на рахунках, грошові кошти в розрахунках, готівкові кошти в касі та дебіторська заборгованість.

Визначення сутності, складу та структури оборотних активів, дозволяє вітчизняним та зарубіжним науковцям систематизувати та класифікувати його за такими основними ознаками, що представлені в таблиці 1.1 [4,8,10,24].

Таблиця 1.1 - Класифікація оборотних активів за ознаками та видами

№	Класифікаційна ознака	Вид оборотних активів
1	За сферою розміщення та функціональною роллю в процесі виробництва:	а) оборотні виробничі фонди; б) фонди обігу.
2	За методом планування, принципом формування та управління:	а) нормовані – виробничі запаси, незавершене виробництво, малоцінні та швидкозношувані предмети, готова продукція; б) ненормовані – дебіторська заборгованість, кошти в розрахунках, товари відвантажені, але не оплачені покупцями, інші оборотні активи.
3	За джерелами формування:	а) власні; б) залучені.
4	За ступенем ризику вкладання капіталу:	а) з мінімальним ризиком вкладення; б) із невеликим ризиком вкладень ; в) із середнім ризиком вкладень; г) з високим ризиком вкладень.
5	За залежністю від обсягів виробництва:	а) постійні; б) змінні.
6	За формою функціонування:	а) матеріальні; б) нематеріальні; в) фінансові.
7	За рівнем ліквідності:	а) високоліквідні; б) середньоліквідні; в) низьколіквідні активи.
8	За рівнем прибутковості:	а) високоприбуткові; б) середньоприбуткові; в) неприбуткові; г) збиткові.

На рисунку 1.3 представлені три стадії грошова, виробнича та товарна, яку оборотні активи здійснюють під час руху оборотні активи[17,42].

Рисунок 1.3 - Схема кругообігу оборотних активів підприємств

Грошові кошти трансформуються у виробничі запаси- це перший етап обороту оборотних засобів під час грошової стадії

Другий етап- виробнича стадія. Вона сама продуктивна, яка характеризується тим, що на ній відбувається підвищення продуктивності та праці.

А на третьому етапі, в процесі виробництва товару, відбувається авансування його праці.

А потім кругообіг починається спочатку.

1.2 Управління оборотними активами підприємства

Поточні проблеми управління активами привертають дедалі більше уваги представників фінансових наук. Це пов'язано з трансформаційними процесами, які відбуваються у вітчизняній економіці, розвитку різних форми власності. В економічній практиці необхідні нетрадиційні та унікальні рішення, що ґрунтуються на досягненнях сучасної фінансової науки та глибокої інтеграції досвіду фінансового менеджменту. У сучасних умовах практично кожне

підприємство має самостійно вирішувати питання щодо формування механізму управління оборотними активами та визначати напрями щодо підвищення ефективності його функціонування.

Основною метою системи управління оборотними активами є підвищення ефективності його використання та прискорення оборотності. Значний обсяг оборотних активів, задіяний у виробничому процесі, розмаїтість їх елементів, що визначає роль забезпечення постійної платоспроможності зумовлюють складність завдань, пов'язані з управлінням оборотними активами.

Варто зазначити, що головна проблема в тому, що оборотні активи не завжди є показником ліквідності, тому з вибором стратегії управління оборотними активами залежить рівень їх ліквідності. Політика управління оборотними активами підприємства розробляється поетапно, її представлено на рисунку 1.4[9,26,40,42].

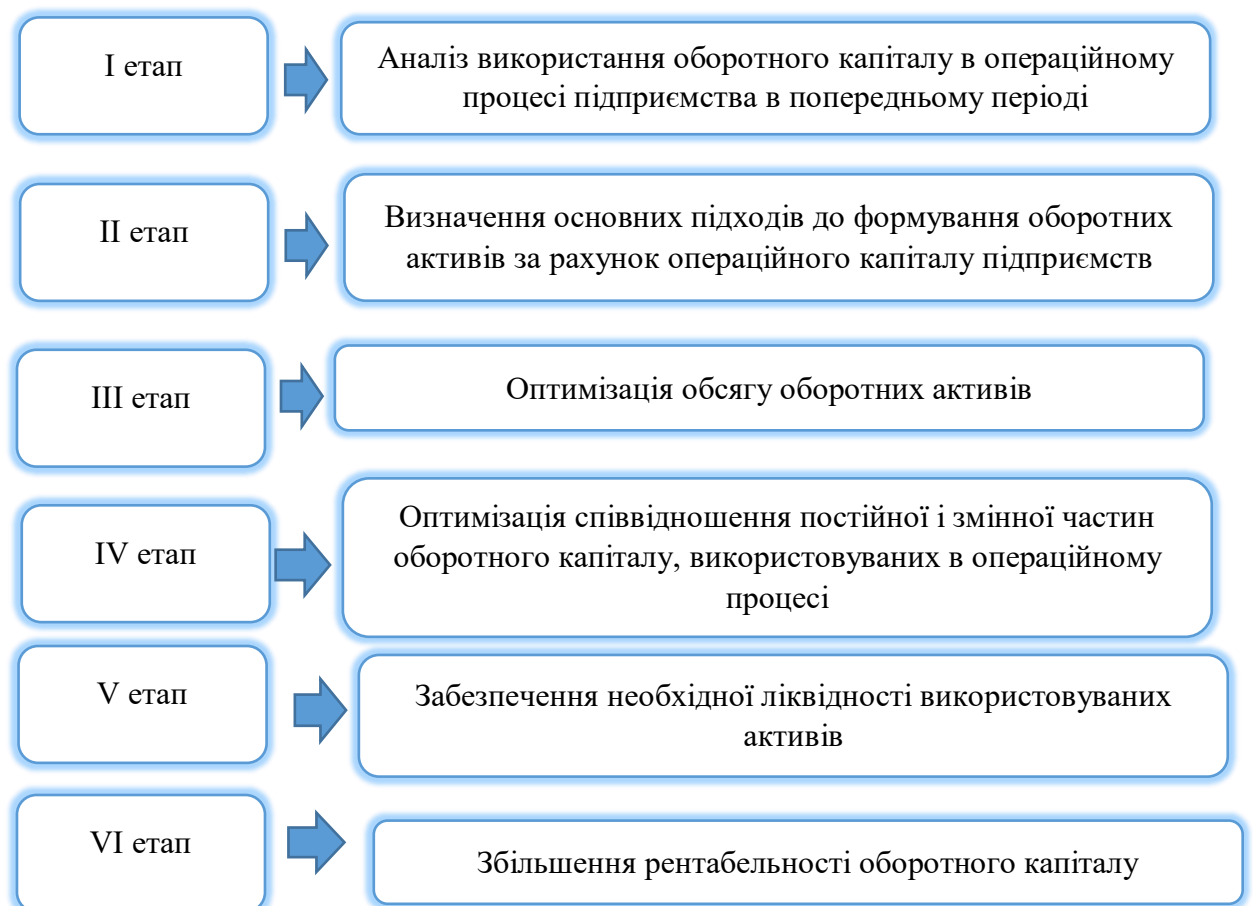

Рисунок 1.4 - Етапи управління оборотними активами підприємства

На першій фазі творення оборотних активів здійснюється аналіз оборотних активів підприємства за попередні періоди. До аналізу оборотних активів входить:

- Динаміка загального обсягу оборотних активів та питома вага оборотних активів.
- Динаміка складу оборотних активів підприємства та їх основних видів – запас заготовок, сировини; дебіторська заборгованість; готова продукція; залишки фінансових активів.
- Оборотність окремих видів оборотних активів.
- Рентабельність оборотних активів.
- Джерела фінансування оборотних активів.

Друга фаза формування політики управління оборотних активів підприємства визначає значущі способи щодо утворення таких активів. Ці способи виражають єдину систему фінансового управління організацією з позиції перебування в певній відповідності рівня доходності та ризику фінансової діяльності. Є три вирішальні підходи в частині розвитку оборотних активів підприємства:

- Консервативний – обумовлює не тільки повне задоволення поточної потреби за усіма різновидами оборотних активів, яке надає нормальний хід операційної роботи, а ще й утворення помітних розмірів їх резервів у випадку несподіваних ускладнень (труднощів).
- Помірний – націлений на покриття абсолютного задоволення поточної потреби у всіх видах оборотних активах, а також створення нормальних страхових їх обсягів у випадку виникнення максимально характерних перебоїв під час операційної роботи підприємства.
- Агресивний – спрямований на мінімізацію усіх видів страхових запасів з спеціальних типів оборотних активів.

На третьому етапі організації політики керівництва оборотними активами здійснюється оптимізація обсягу цих активів, яка витікає із обраного виду політики їх створення, що визначає установлений рівень співвідношення ризику та результативності (продуктивності) їх використання.

Четвертий етап формування політики керівництва оборотними активами включає в себе здійснення оптимізації співвідношення незмінного (постійного) та змінного елементів оборотних активів. Потреба в окремих видах оборотних активів та їх сума взагалі істотно коливається залежно від сезонних характеристик здійснення операційної діяльності.

П'ятий етап процесу розвитку політики управління оборотними активами визначає покриття потрібної ліквідності оборотних активів підприємства. Водночас, попри те, що усі види оборотних активів так чи інакше є ліквідними (окрім витрат майбутніх періодів та безнадійної дебіторської заборгованості) загальний рівень їх першочергової ліквідності повинен забезпечувати потрібний рівень платоспроможності підприємства з поточних (особливо невідкладних) фінансових зобов'язань.

Шостий етап охоплює підняття рентабельності оборотних активів. Як всякий вид активів, оборотні активи повинні утворювати дійсний (реальний) прибуток при їх використанні під час виробничо-збутовій роботі підприємства.

Ефективне управління оборотними активами є одним із пріоритетних завдань функціонування підприємства, оскільки дана категорія охоплює широке коло питань, що стосуються його окремих елементів (запаси, дебіторська заборгованість, гроші та їх еквіваленти), кожен з яких по-своєму специфічний і несе за собою різноманітні фінансово-економічні ризики. Саме тому сучасні фахівці фінансових служб та підрозділів, які повинні мати необхідний інструментарій та методологію управління оборотними активами виділяють такі методи управління, які представлені на рисунку 1.5 [40,43].

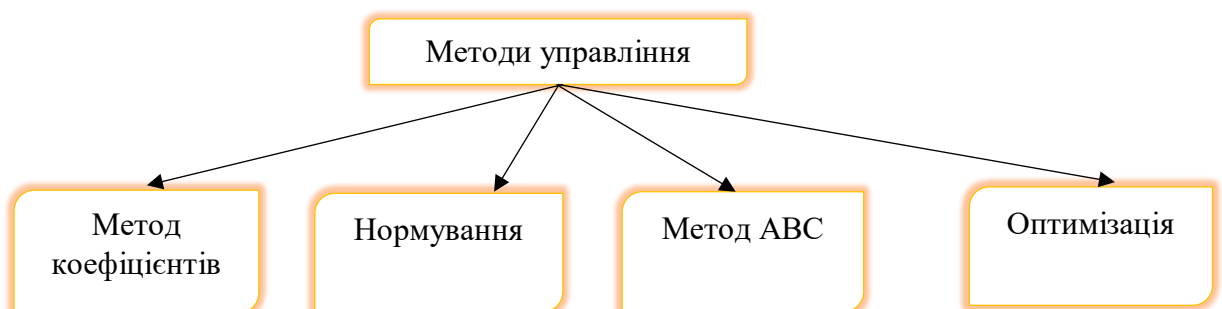

Рисунок 1.5 - Методи управління оборотними активами у практиці зарубіжних та вітчизняних підприємств

Метод коефіцієнтів - це метод розрахунку конкретних критеріїв стану оборотних активів, а також джерел його формування та ефективності використання.

При використанні методів нормування допускається лише використання норм для оборотних виробничих фондів та готової продукції на складі, а також відвантаженої продукції, яка ще у банку. Потреба оборотному капіталі підприємства визначається різними чинниками: організацією виробництва, умовами постачання товарно-матеріальних цінностей і умовами реалізації готової продукції. Все це про метод нормування оборотних активів.

Метод ABC представляє собою метод, у якому вся номенклатура, що використовується у виробництві запасів по їх вартості ділиться на 3 категорії. Група А – найбільш цінний за вартістю резерв, але використовуваний у невеликих кількостях; В - середня вартість запасів та середній обсяг їх використання у виробничому процесі; група С – великий вибір запасів, малозначні з точки зору їх ціни у валютному вираженні.

Для того щоб покращити ефективність використання запасів з методом ABC використовують XYZ-аналіз. Цей метод ділить сировину на III класи, який залежить від рівномірності споживання їх у виробництві.

Даний метод проводиться за такою послідовністю:

По-перше, треба визначити об'єкт аналізу. Це можуть бути покупці, постачальники, товарна група і т.д.

По-друге, щоб проводити аналіз об'єкта треба визначити його параметр.

По-третьє, тиждень, місяць, рік і т.д. це визначення періоду, за яким буде проводитися аналіз.

Виходячи з вищевикладеного, відзначимо, що знання методів управління оборотними активами підприємства, дозволяє сформувати ефективну політику управління ними для безперебійної господарської діяльності підприємства.

2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»)

2.1 Коротка характеристика підприємства і аналіз стану оборотних активів

Товариство з обмеженою відповідальністю «Агроекосервіс» - мале підприємство, основна економічна діяльність якого полягає в оптовій торгівлі хімічними продуктами. Підприємство зареєстроване 18 листопада 2004 року, станом на 2022 рік не перебуває в процесі припинення.

Місцезнаходження підприємства: Україна, 40007, Сумська обл., місто Суми, вул.Промислова, будинок 2.

Розмір статутного капіталу 24 000,00 грн.

Пріоритетним завданням управління оборотним капіталом є формування оптимальної структури та обсягу активів підприємства, раціональне співвідношення між його елементами та джерелами їх покриття, дозволяє забезпечити безперервність та ритмічність всієї діяльності.

Вирішується це завдання за рахунок вивчення обсягу, складу, структури та динаміки щодо кожного з елементів оборотних активів ТОВ «Агроекосервіс», аналіз представлений у таблиці 2.1 та рисунку 2.1.

Аналізуючи дані з таблиці 2.1 та рисунку 2.1 можна зробити висновок, що простежується негативна тенденція щодо оборотних активів підприємства, так за останні два роки їх приріст становив (-48,3%) та (-42,37%) відповідно.

Гроші та їх еквіваленти знизились на (-95,88%), що може поставити підприємство у стан неплатоспроможності та неможливості вчасно розрахуватися за зобов'язаннями.

Дебіторська заборгованість в 2021 році зменшилась на (-48,44%) в порівнянні з минулим, це факт не позитивний таке зниження говорить про те, що підприємство зменшує оберти.

Постійний зріст показника готової продукції за останні чотири роки може вказувати на незадовільну роботу відділу збуту, зниження попиту на продукцію, неправильну політику щодо ціноутворення.

Таблиця 2.1 - Аналіз обсягу, складу та структури оборотного капіталу ТОВ «Агроекосервіс» за 2018-2021 р.р. (тис.грн., %)

Показник		2018	2019	2020	2021
Запаси	Значення на кінець періоду	3,8	105,2	374,6	1 943,9
	Питома вага %	0,7	0,36	2,47	21,64
	Зміна	-	101,4	269,4	1 569,3
	Темпи зростання/ Приросту %	-	2768,42/ 2668,42	356,08/ 256,08	518,93/ 418,93
Дебіторська заборгованість	Значення на кінець періоду	544,2	30000,4	12088,1	6232,5
	Питома вага	92,1	99,51	77,5	69,36
	Зміна	-	29456,2	-17 912,3	-5 855,6
	Темпи зростання/ приросту	-	5512,75/ 5412,75	40,29/ -59,71	51,56/ -48,44
Гроші та їх еквіваленти	Значення на кінець періоду	42,8	39,2	1 501,1	61,9
	Питома вага %	7,2	0,13	9,64	0,7
	Зміна	-	-3,6	1 461,9	-1 439,2
	Темпи зростання/ Приросту %	-	91,59/ -8,41	3829,34/ 3729,34	4,12/ -95,88
Інші оборотні активи	Значення на кінець періоду	-	-	1 620,8	743,7
	Питома вага %	-	-	10,39	8,3
	Зміна	-	-	1 620,8	-877,1
	Темпи зростання/ Приросту %	-	-	-	45,88/ -54,12
Всього	Значення на кінець періоду	590,8	30 144,8	15 584,6	8 982,0
	Питома вага %	100	100	100	100
	Зміна	-	29 554	-14 560,2	-6 602,6
	Темпи зростання/ Приросту %	-	5102,37/ 5002,37	51,7/ -48,3	57,63/ -42,37

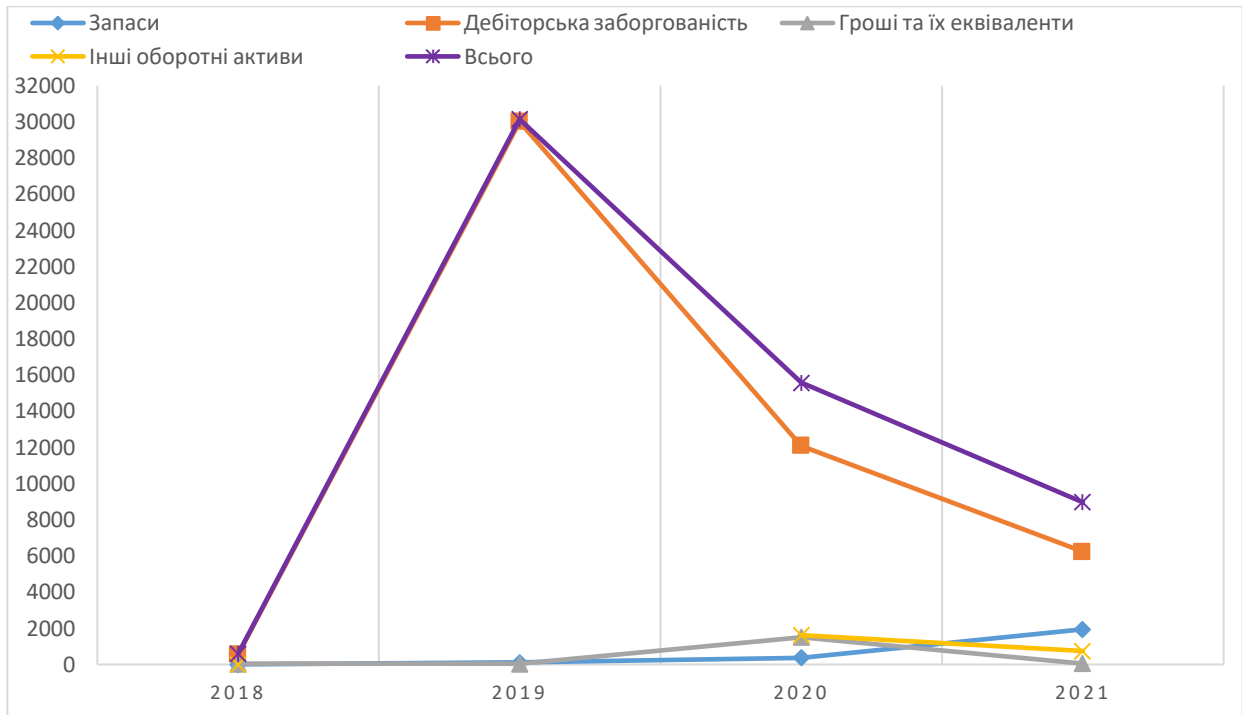

Рисунок 2.1 - Динаміка основних елементів оборотного капіталу ТОВ «Агроєкосервіс» за 2018-2021 р.р. (тис.грн.)

За даними рис.2.2 необхідно відзначити, що найбільша питома вага в структурі оборотного капіталу займають: дебіторська заборгованість (69%), запаси (22%), а також інші оборотні активи (8%).

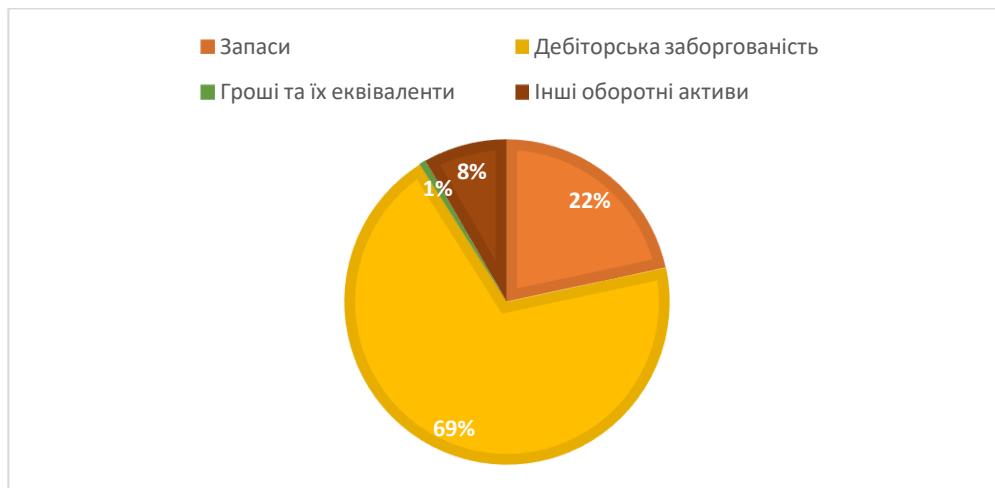

Рисунок 2.2 - Структура оборотного капіталу ТОВ «Агроєкосервіс» за 2018-2021 р.р. (%)

Виходячи з вище викладеного, детально проаналізуємо основні елементи та показники оборотності основних структурних елементів оборотного капіталу.

Для початку розрахуємо загальні показники оборотності оборотних активів.

Виходячи з таблиці 2.2 і рисунку 2.3 можна зробити висновок, що коефіцієнт оборотності оборотних активів в 2019 році мав спадаючу тенденцію, але потім почав рости і в 2021 році становив 5,33. Середня тривалість одного обороту оборотних активів, в 2019 році стрімко зросла, а протягом останніх років пішла на спад і становила 67,54 днів, говорить про ефективне управління підприємством.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів більше 1, а отже, підприємство є рентабельним.

Таблиця 2.2 - Коефіцієнти оборотності оборотних активів ТОВ «Агрокосервіс» за 2018-2021 р.р.

Показник	2018	2019	2020	2021
Чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн)	44855,6	56735,8	105391,2	65485,3
Середні залишки оборотних активів (тис.грн)	7560	15367,8	45748,9	12283,3
Коефіцієнт оборотності оборотних активів (рази)	5,93	3,69	4,61	5,33
Середня тривалість одного обороту оборотних активів (дні)	60,71	97,56	78,09	67,54

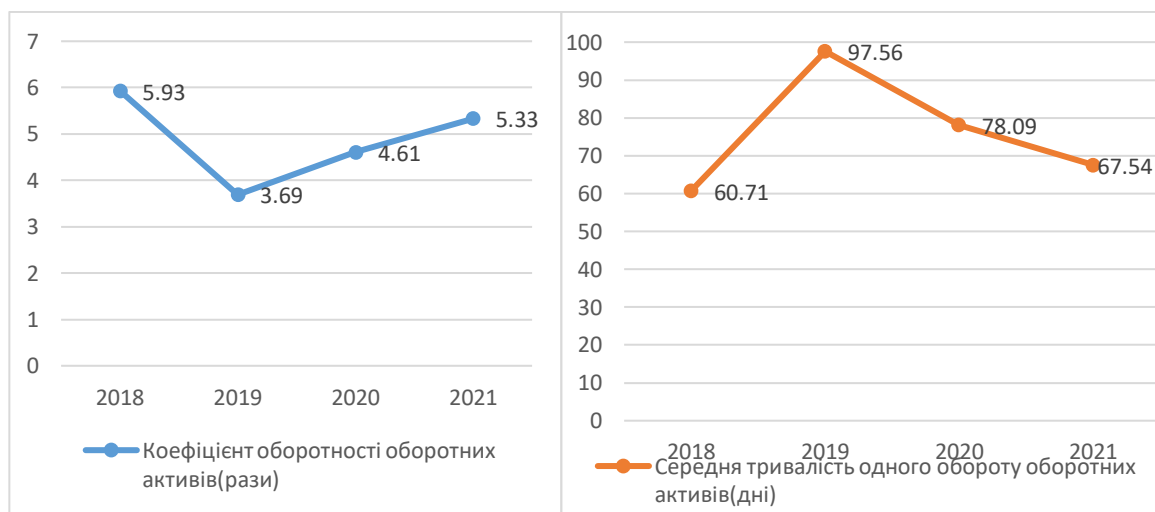

Рисунок 2.3 - Динаміка коефіцієнта оборотності оборотних активів (а) та середньої тривалості одного обороту оборотних активів (б) ТОВ «Агрокосервіс» за 2018-2021 р.р.

Проаналізувавши дані з таблиці 2.3 та рисунку 2.4, то коефіцієнт оборотності грошових коштів та їх еквівалентів значно скоротився, тоді як середня тривалість

одного обороту грошових коштів та їх еквівалентів збільшилась відповідно. Тобто, це негативно впливає на діяльність підприємства, адже чим менше днів потрібно для обороту коштів, то краще.

Таблиця 2.3 – Коефіцієнти оборотності грошових коштів та їх еквівалентів ТОВ «Агроєкосервіс» за 2018-2021 р.р.

Показник	2018	2019	2020	2021
Чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн)	44855,6	56735,8	105391,2	65485,3
Середні залишки оборотних активів (тис.грн)	7560	15367,8	45748,9	12283,3
Коефіцієнт оборотності грошових коштів та їх еквівалентів (рази)	434,23	1383,8	136,85	83,79
Середня тривалість одного обороту грошових коштів та їх еквівалентів (дні)	0,83	0,26	2,63	4,3

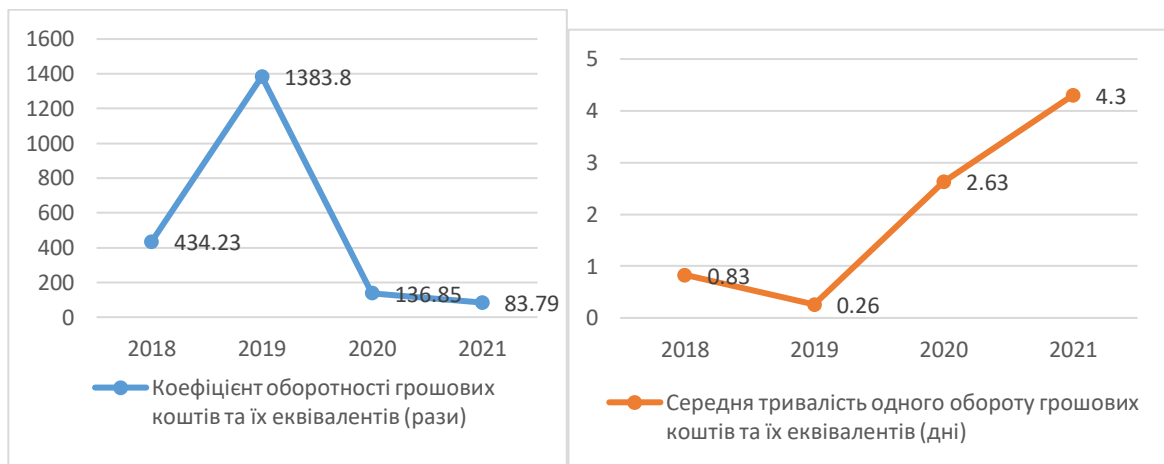

Рисунок 2.4 - Динаміка коефіцієнта оборотності грошових коштів та їх еквівалентів (а) та середньої тривалості одного обороту грошових коштів та їх еквівалентів (б) ТОВ «Агроєкосервіс» за 2018-2021 р.р.

Дивлячись на таблицю 2.4 та рисунок 2.5 можна зробити висновок, що оборотність запасів має тенденцію на зниження, а отже може відображати накопичення надлишкових запасів та неефективне складське управління. Відповідно середня тривалість одного обороту запасів збільшилась, і говорить про збільшення запасів на складах.

Таблиця 2.4 - Коефіцієнти оборотності запасів ТОВ «Агроєкосервіс» за 2018-2021 р.р.

Показник	2018	2019	2020	2021
Собівартість реалізованої продукції (тис.грн)	44855,6	55761,2	99449,3	63017,9
Середні залишки запасів (тис.грн)	874,3	54,5	239,9	1159,25
Коефіцієнт оборотності запасів (рази)	50,85	1023,14	414,54	54,36
Середня тривалість одного обороту запасів (дні)	7,08	0,35	0,86	6,62

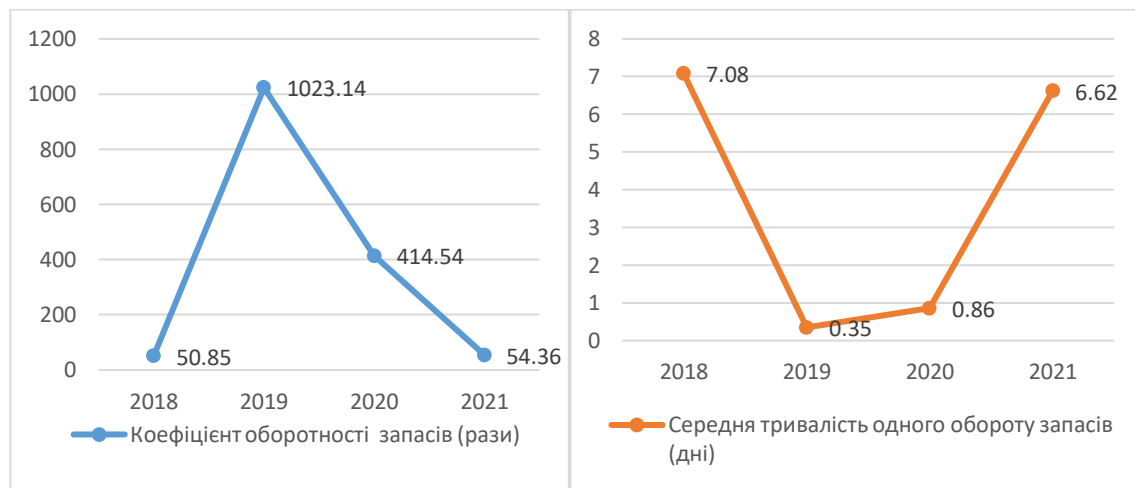

Рисунок 2.5 - Динаміка коефіцієнта оборотності запасів (а) та середньої тривалості одного обороту запасів (б) ТОВ «Агроєкосервіс» за 2018-2021 р.р.

Дебіторська заборгованість є однією з найважливіших частин оборотного капіталу комерційних організацій, причому основною метою її аналізу є пошук шляхів прискорення її оборотності, оцінка динаміки невиправданої заборгованості, виявлення розмірів, якості та причин її виникнення.

За даними таблиці 2.5 частка дебіторської заборгованості у структурі всіх оборотних активів займає одну з основних частин. Як бачимо, що найбільшу частку займає інша поточна дебіторська заборгованість 97,8%. Взагалі темп приросту складає (-48,44%).

Таблиця 2.5 - Аналіз динаміки та якості дебіторської заборгованості ТОВ «Агроекосервіс» за 2018-2021 р.р. (тис.грн., %)

Показник		2018	2019	2020	2021
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	Значення на кінець періоду	-	10 520,9	258,2	137,3
	Питома вага	-	35,07	2,14	2,2
	Зміна	-	-	-10 262,7	-120,9
	Темпи зростання/ приросту	-	-	2,45/ -97,55	53,18/ -46,82
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	Значення на кінець періоду	-	22,0	92,9	-
	Питома вага	-	0,07	0,77	-
	Зміна	-	-	70,9	-
	Темпи зростання/ приросту	-	-	322,27/ 222,27	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	Значення на кінець періоду	544,2	19 457,5	11 737,0	6095,2
	Питома вага %	100	64,86	97,09	97,8
	Зміна	-	18 913,3	-7 720,5	-5 641,8
	Темпи зростання/ Приросту %	-	3575,43/ 3475,43	60,32, -39,68	51,93/ -48,07
Всього	Значення на кінець періоду	544,2	30000,4	12088,1	6232,5
	Питома вага	100	100	100	100
	Зміна	-	29456,2	-17 912,3	-5 855,6
	Темпи зростання/ Приросту	-	5512,75/ 5412,75	40,29/ -59,71	51,56/ -48,44

Аналізуючи дані рисунку 2.6 дебіторська заборгованість має спадаючу тенденцію це факт не позитивний таке зниження говорить про те, що підприємство зменшує оборти і у підприємства впали продажі та частка покупців.

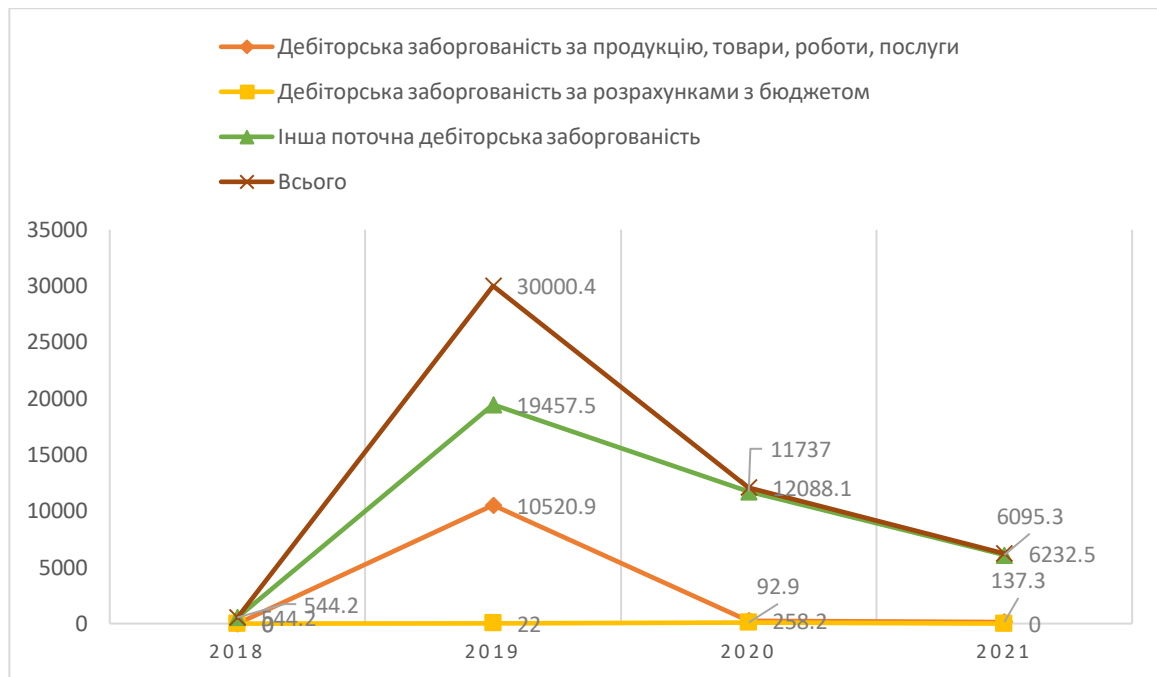

Рисунок 2.6 - Структура та динаміка руху дебіторської заборгованості ТОВ «Агроєкосервіс» за 2018-2021 р.р. (тис.грн.)

За даними таблиці 2.6 та рис.2.7 можна зробити висновок, що середня тривалість одного обороту зросла з 52,83 днів у 2018 р. до 100,72 днів у 2021 р., що свідчить про негативну тенденцію, бо чим значення оборотності дебіторської заборгованості буде менше, тим ефективніше працює капітал підприємства, оскільки швидше вивільняються кошти нових вкладень. Все це може вказувати на необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців та партнерів.

Таблиця 2.6 – Оборотність дебіторської заборгованості ТОВ «Агроєкосервіс» за 2018-2021 р.р.

Показник	2018	2019	2020	2021
Чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн)	44855,6	56735,8	105391,2	65485,3
Середні залишки дебіторської заборгованості (тис.грн)	6582,4	15272,3	42088,9	18320,6
Оборотність дебіторської заборгованості (рази)	6,81	3,71	2,5	3,57
Середня тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (дні)	52,83	96,91	143,77	100,72

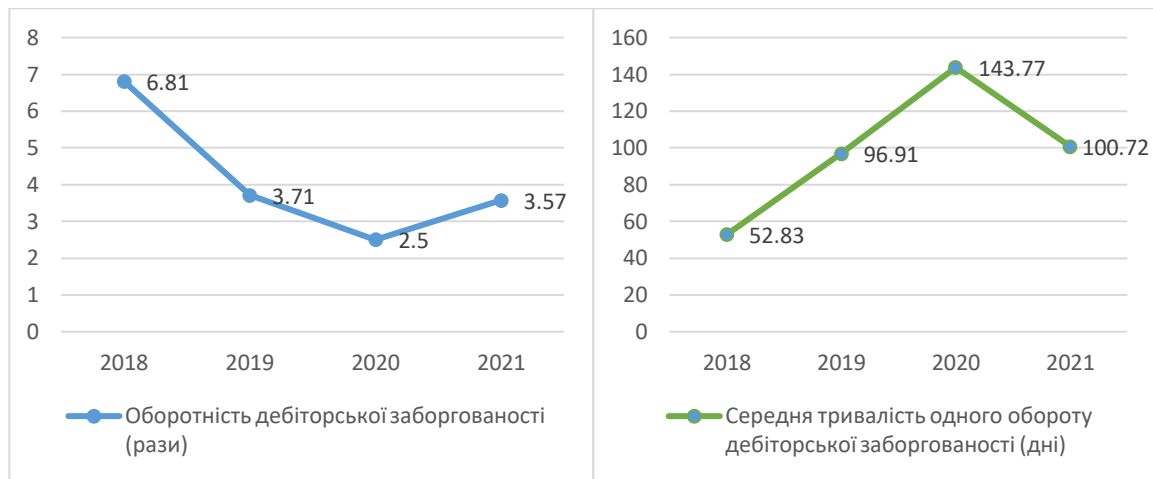

Рисунок 2.7 - Динаміка оборотності дебіторської заборгованості (а) та середньої тривалості одного обороту (б) ТОВ «Агроекосервіс» за 2018-2021 р.р.

Аналізуючи таблицю 2.7 та рисунок 2.8 можна сказати, що дебіторська заборгованість значно перевищує кредиторську. Це говорить про те, що відбувається відволікання коштів з обороту підприємства. Це спричиняє ризик необхідності залучення кредитів та позик при нестачі коштів для забезпечення діяльності підприємства.

Таблиця 2.7 – Баланс між дебіторською та кредиторською заборгованістю ТОВ «Агроекосервіс» за 2018-2021 р.р. (тис.грн.)

Показник	2018	2019	2020	2021
Кредиторська заборгованість	60,2	10829,3	1838	375,6
Дебіторська заборгованість	544,2	30000,4	12088,1	6232,5
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	9,04	2,77	6,58	16,59

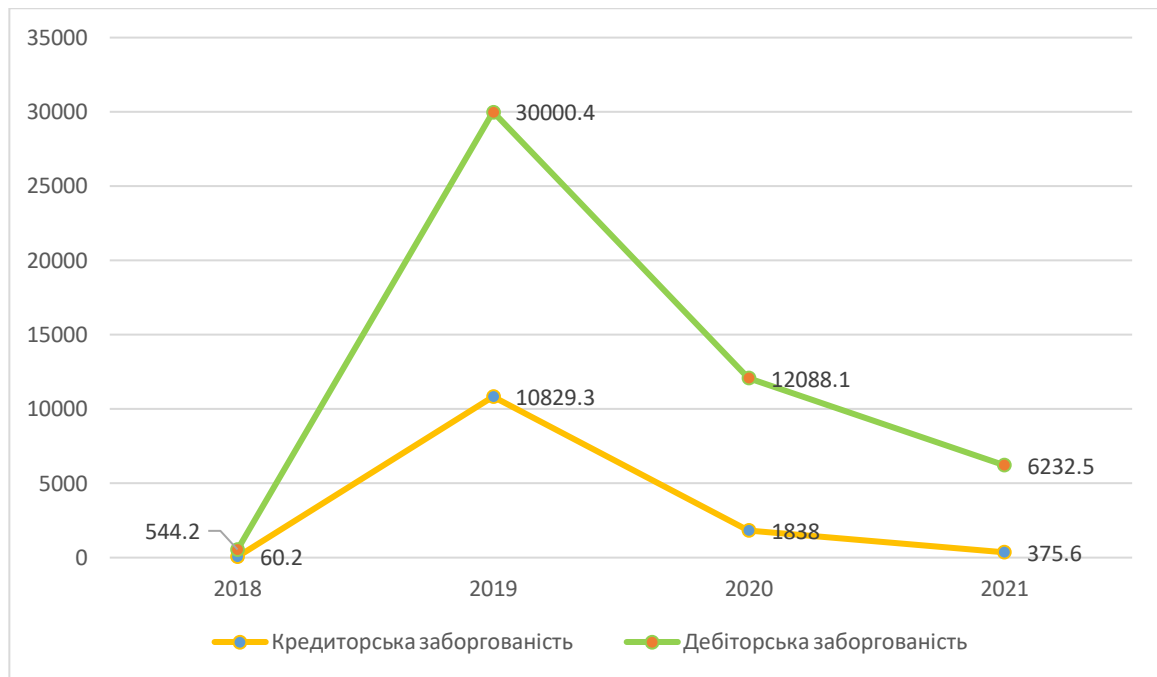

Рисунок 2.8 - Баланс між дебіторською та кредиторською заборгованістю ТОВ «Агроекосервіс» за 2018-2021 р.р. (тис.грн.)

В таблиці 2.8 та на рис.2.9 бачимо, що тривалість операційного та фінансового циклів підприємства ТОВ «Агроекосервіс» починаючи з 2018 р. незмінно зростають і у 2020 р. досягли 144,63 та 121,7 днів. Дане явище сприяє стрімкому уповільненню оборотності всіх оборотних активів, але в 2021 році показник почав спадати, це свідчить про те, що керівництво підприємства проводить вдалу фінансову політику на їх скорочення.

Таблиця 2.8 – Динаміка операційного та фінансового циклу ТОВ «Агроекосервіс» за 2018-2021 р.р.

Показник	2018	2019	2020	2021
Середні залишки КЗ у період (тис.грн.)	33,15	5444,75	6333,65	2213,6
Середня тривалість одного обороту КЗ (дні)	0,27	35,15	22,93	12,65
Тривалість фінансового циклу (дні)	59,64	62,11	121,7	94,69
Тривалість операційного циклу (дні)	59,91	97,26	144,63	107,34

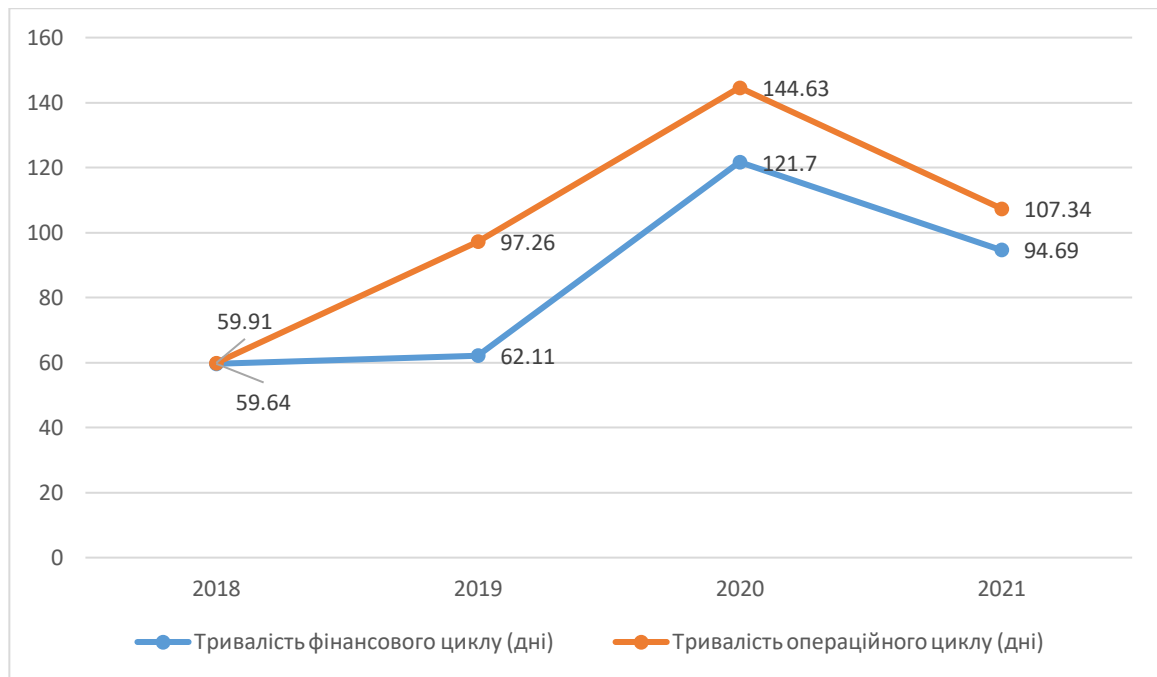

Рисунок 2.9 - Тривалість операційного та фінансового циклів ТОВ «Агроекосервіс» за 2018-2021 р.р.(дні)

Розрахунок даних в таблиці 2.9 дає зрозуміти, що оборотність активів значно скоротилася, говорить про зменшення дохідності на підприємстві, коефіцієнт оборотності власного капіталу має тенденцію на зниження, це свідчить, що власний капітал підприємства використовується неефективно і справи у підприємства йдуть на спад.

Таблиця 2.9 – Показники оборотності інших ресурсів ТОВ «Агроекосервіс» за 2018-2021 р.р., разів

Показник	2018	2019	2020	2021
Оборотність активів	2,39	1,88	6,75	7,28
Оборотність власного капіталу	86,16	64,49	60,06	27,14

Підсумовуючи всі проаналізовані показники оборотних активів, можна сказати, що взагалі то простежується негативна тенденція щодо оборотних активів підприємства. Так за останні два роки вони скоротилися на -48,3% на -42,37%.

Коефіцієнти оборотності оборотних активів говорять про ефективне управління підприємством, тобто підприємство є рентабельним.

Коефіцієнти оборотності грошових коштів та їх еквівалентів значно скоротилися, тобто, це негативно впливає на діяльність підприємства, адже чим менше днів потрібно для обороту коштів, то краще.

Коефіцієнти оборотності запасів збільшилися, а отже це може відображати накопичення надлишкових запасів та неефективне складське управління.

Щодо дебіторської заборгованості, то що найбільшу частку займає інша поточна дебіторська заборгованість 97,8%, щодо показників оборотності дебіторської заборгованості, то вони мають негативну тенденцію, бо чим значення оборотності дебіторської заборгованості буде менше, тим ефективніше працює капітал підприємства, оскільки швидше вивільняються кошти нових вкладень. Все це може вказувати на необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців та партнерів.

2.2 Шляхи оптимізації управління оборотними активами

За проведеним аналізом стану оборотних активів ТОВ «Агрокосервіс» було виявлено, що основними параметрами для оптимізації є запаси та дебіторська заборгованість. Тому, необхідно провести різні заходи, які покращать ефект від використання оборотних активів як у сукупності, так і по основним його елементам.

Основним елементом, який потребує оптимізації є дебіторська заборгованість. Провівши аналіз показників дебіторської заборгованості були виявлені такі проблеми:

- велика питома вага та зростання величини дебіторської заборгованості;
- необачна кредитна політика підприємства стосовно покупців та партнерів;
- відсутність належної системи контролю складу та динаміки руху дебіторської заборгованості.

Підвищити ефективність управління дебіторської заборгованості на підприємстві можна за допомогою наступних дій:

- ❖ регулярно відстежувати відхилення фактичних параметрів дебіторської заборгованості по всіх групах замовників та приймати рішення по оптимізації параметрів;
- ❖ розробити систему контролю та збору платежів, планування надходження платежів від дебіторів, включаючи групи дебіторів;
- ❖ розраховувати, прогнозувати та планувати надходження платежів від дебіторів.

Аналіз показників запасів показав, що підприємство накопичило багато надлишкових запасів та проводить неефективне складське управління.

Щоб запобігти накопиченню надлишкових запасів треба:

- ❖ регулярно проводити інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей;
- ❖ розробити ефективну систему контролю та аналізу руху запасів на основі методів ранжування "ABC"-"XYZ";
- ❖ визначити баланс між скороченням запасів, збереженням ритмічності виробничих процесів та якістю послуг, що надаються покупцям та замовникам.

Таким чином, виконання вище поданих рекомендацій дасть можливість підприємству отримати скорочення дебіторської заборгованості та витрат на утримання запасів. Ефект від даних заходів призведе до збільшення оборотності, позитивно позначиться на показниках ліквідності та рентабельності. Також зменшиться тривалість виробничого та фінансового циклів.

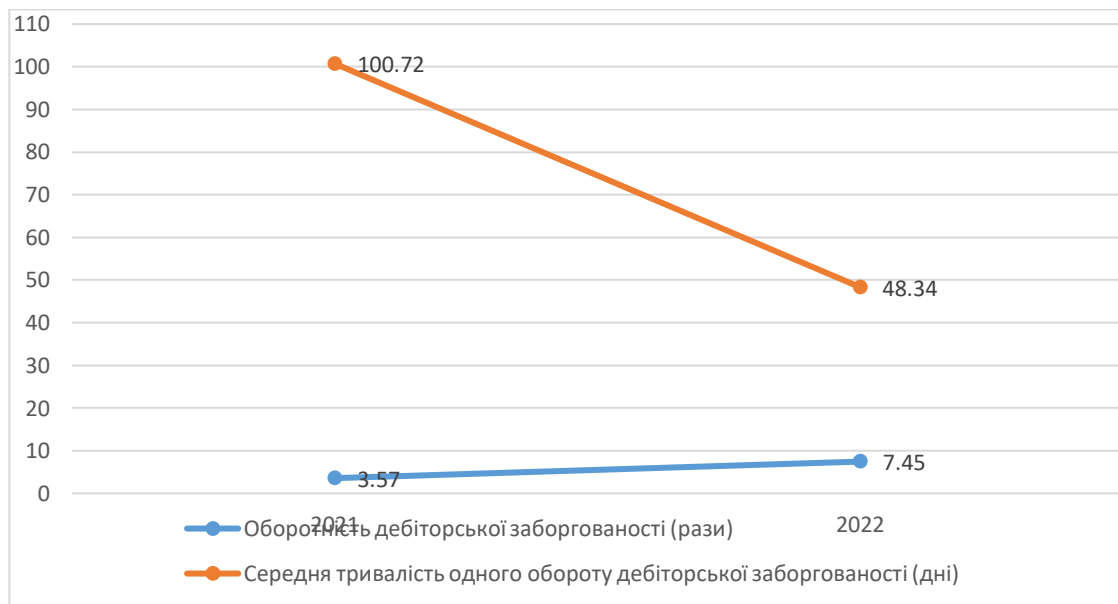
Розрахунок та прогноз очікуваного економічного ефекту від скорочення величини дебіторської заборгованості на 40% представлений у таблиці 2.10.

Аналізуючи дані таблиці 2.10 можна зробити висновок, що за прогнозованими оцінками скорочення дебіторської заборгованості призведе до збільшення оборотності в 7,45 разів, тобто приріст буде складати 108,68% порівняно з 2021 роком, при цьому середня тривалість одного обороту скоротиться до 48,34 днів, тобто спаде на 52,0%. При цьому економічний ефект складе 2493 тис.грн.

Таблиця 2.10 - Розрахунок та прогнозування економічного ефекту від скорочення величини дебіторської заборгованості на 40% ТОВ «Агроекосервіс»

Показник	2021 рік	Прогноз на 2023 рік
Чистий дохід від реалізації продукції (тис.грн)	65485,3	81856,6
Дебіторська заборгованість (тис.грн)	6232,5	3739,5
Середні залишки дебіторської заборгованості (тис.грн)	18320,6	10992,36
Оборотність дебіторської заборгованості (рази)	3,57	7,45
Середня тривалість одного обороту дебіторської заборгованості (дні)	100,72	48,34
Економічний ефект (тис.грн.)		2493

На рисунку 2.10 представлений прогноз оборотності та середньої тривалості одного обороту дебіторської заборгованості на ТОВ «Агроекосервіс» на 2023 рік із урахуванням скорочення дебіторської заборгованості на 40%.

Рисунки 2.10 - Прогноз оборотності та середньої тривалості одного обороту дебіторської заборгованості ТОВ «Агроекосервіс» на 2023 р.

Розрахунок та прогнозування економічного ефекту від скорочення величини запасів на 30% представлено таблиці 2.11.

Таблиця 2.11 - Розрахунок та прогнозування економічного ефекту від скорочення величини запасів на 30% ТОВ «Агрокосервіс»

Показник	2021 рік	Прогноз на 2023 рік
Собівартість реалізованої продукції (тис.грн)	63017,9	72470,6
Запаси (тис.грн)	1943,9	1360,7
Середні залишки запасів (тис.грн)	1159,25	811,46
Коефіцієнт оборотності запасів (рази)	54,36	89,31
Середня тривалість одного обороту запасів (дні)	6,62	4,03
Економічний ефект (тис.грн.)		583,2

За даними таблиці 2.11 бачимо, що заходи щодо оптимізації величини запасів дозволять збільшити оборотність запасів до 89,31 разів, приріст складає 64,3% порівняно з 2021 роком, при цьому середня тривалість одного обороту скоротиться до 4,03 днів (можливе скорочення становитиме 39,2%). Економічний ефект становитиме 583,2 тис.грн.

На рисунку 2.11 представлений прогноз оборотності та середньої тривалості одного обороту запасів на ТОВ «Агрокосервіс» на 2023 рік із урахуванням скорочення запасів на 30%.

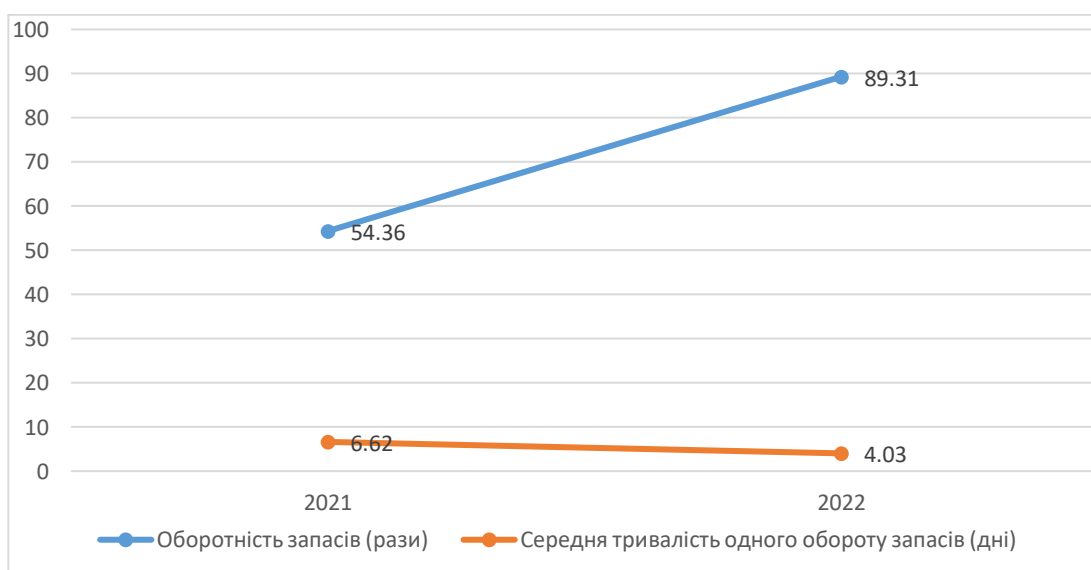

Рисунок 2.11 - Прогноз оборотності та середньої тривалості одного обороту запасів ТОВ «Агрокосервіс» на 2023 р.

Розрахунки в таблиці 2.12 показують, що сумарний економічний ефект ТОВ «Агроекосервіс» від запропонованих заходів за підрахунками може становити від 3076,2 тис.грн.

Таблиця 2.12 - Сумарне прогнозування економічного ефекту на ТОВ «Агроекосервіс» на 2023 р., тис.грн

Показник	
Економічний ефект від скорочення величини дебіторської заборгованості	2493
Економічний ефект від скорочення величини запасів	583,2
Сумарний економічний ефект	3 076,2

Розглянемо зміну показників ліквідності з урахуванням отриманого економічного ефекту представлену в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 - Розрахунок та прогнозування коефіцієнтів ліквідності з урахуванням одержаного економічного ефекту на ТОВ «Агроекосервіс»

Показник	Нормативне значення	2021р.	Прогноз на 2023р.	Зміна %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\geq 0,2$	0,01	0,013	33,7%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\geq 0,7$	1,07	1,24	15,8%
Коефіцієнт загальної ліквідності	$\geq 1,0$	1,36	1,5	10,3%

Таким чином за даними таблиці 2.13 та рисунку 2.12 коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс на 33,7% і складає 0,013, але все ж таки менше нормативного значення.

Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс на 15,8% і за прогнозом буде становити 1.24, що є нормативним значенням.

Коефіцієнт загальної ліквідності буде становити 1,5 і зросте на 10,3% в порівнянні з 2021 роком.

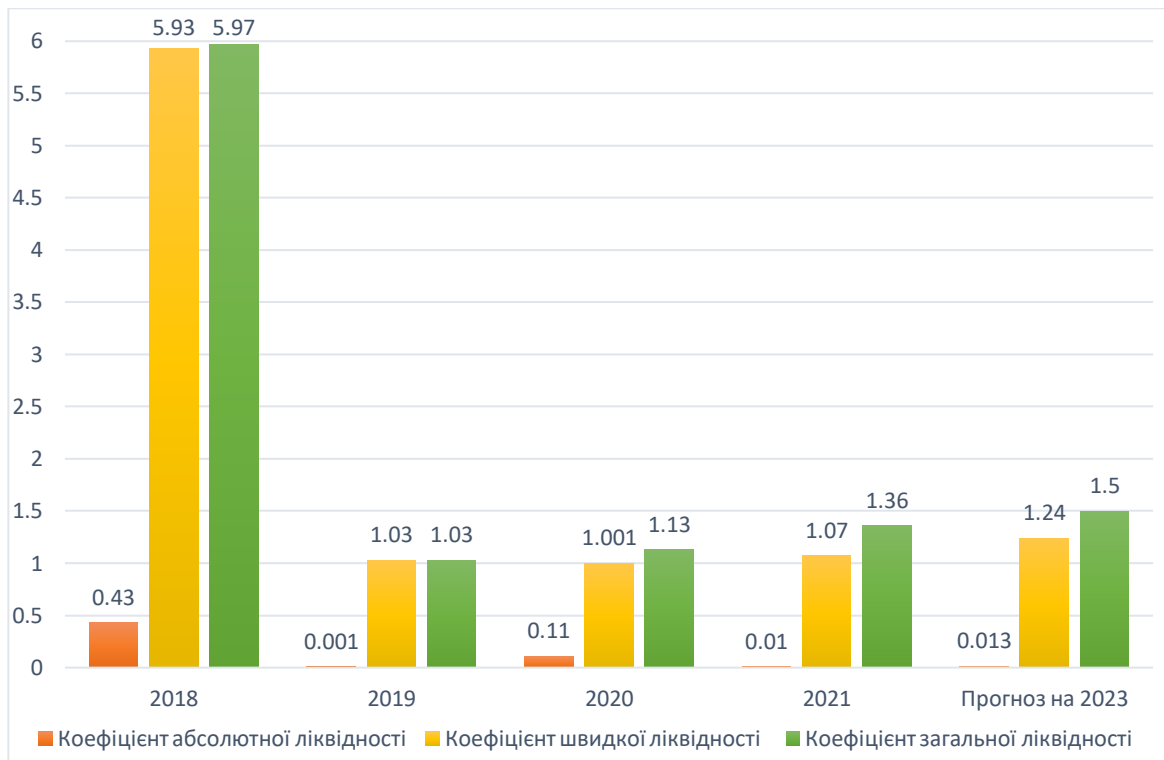

Рисунок 2.12 - Динаміка коефіцієнтів ліквідності ТОВ «Агроекосервіс» з урахуванням прогнозу на 2023 рік

З урахуванням прогнозування економічного ефекту розглянемо, як зміниться операційний та фінансовий цикл підприємства (таблиця 2.14)

Таблиця 2.14 – Розрахунок та прогнозування операційного та фінансового циклу ТОВ «Агроекосервіс» з урахуванням економічного ефекту, дні

Показник	2021	Прогноз на 2023 рік	Зміна
Тривалість фінансового циклу (дні)	94,69	88,35	-6,34
Тривалість операційного циклу (дні)	107,34	91,62	-15,72

За даними таблиці 2.14 тривалість фінансового циклу підприємства скоротилася на 6,34 днів, а операційного циклу 15,72 днів.

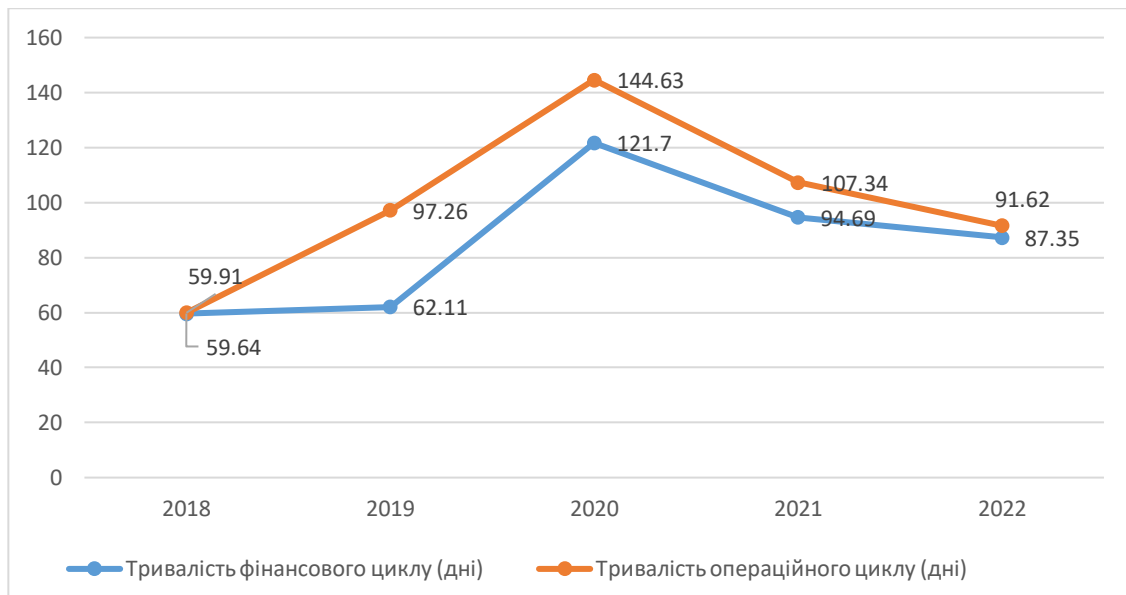

Рисунок 2.13 – Динаміка операційного та фінансового циклу з урахуванням прогнозу на 2023 рік, дні

Отже, крім показників оборотності активів та середньої тривалості обороту, також зміняться значення рентабельності та ліквідності, що у свою чергу сприятиме покращенню загальних фінансових показників підприємства. Тобто, можна зробити висновок, що запропоновані заходи щодо покращення ефективності управління оборотними активами є раціональними та економічно обґрунтованими.

ВИСНОВКИ

Отже, обов'язковою умовою для нормального функціонування кожного суб'єкта господарювання є раціональне та ефективне використання оборотних активів. У зв'язку з цим дослідження економічної сутності оборотних активів набуває не тільки особливого наукового, а й важливого практичного значення, оскільки розуміння їх змісту визначає підхід до оцінки, ефективного формування та використання.

У ході написання магістерської роботи було проаналізовано стан оборотних активів ТОВ «Агроекосервіс» і виявлено, що простежується негативна тенденція щодо оборотних активів підприємства. Так за останні два роки вони скоротилися на -48,3% на -42,37%. Коефіцієнти оборотності оборотних активів говорять про ефективне управління підприємством, тобто підприємство є рентабельним. Коефіцієнти оборотності грошових коштів та їх еквівалентів значно скоротилися, тобто, це негативно впливає на діяльність підприємства, адже чим менше днів потрібно для обороту коштів, то краще. Коефіцієнти оборотності запасів збільшились, а отже це може відображати накопичення надлишкових запасів та неефективне складське управління. Щодо дебіторської заборгованості, то що найбільшу частку займає інша поточна дебіторська заборгованість 97,8%, щодо показників оборотності дебіторської заборгованості, то вони мають негативну тенденцію, бо чим значення оборотності дебіторської заборгованості буде менше, тим ефективніше працює капітал підприємства, оскільки швидше вивільняються кошти нових вкладень. Все це може вказувати на необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців та партнерів.

Також були запропоновані заходи, які б оптимізували управління оборотними активами ТОВ «Агроекосервіс» серед яких підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю за допомогою наступних дій: регулярно відстежувати відхилення фактичних параметрів дебіторської заборгованості по всіх групах замовників та приймати рішення по оптимізації параметрів; розробити систему контролю та збору платежів, планування надходження платежів від

дебіторів, включаючи групи дебіторів; розраховувати, прогнозувати та планувати надходження платежів від дебіторів.

Аналіз показників запасів показав, що підприємство накопичило багато надлишкових запасів та проводить неефективне складське управління.

Щоб запобігти накопиченню надлишкових запасів треба: регулярно проводити інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей; розробити ефективну систему контролю та аналізу руху запасів на основі методів ранжування "ABC"- "XYZ"; визначити баланс між скороченням запасів, збереженням ритмічності виробничих процесів та якістю послуг, що надаються покупцям та замовникам. Дані запропоновані заходи щодо покращення ефективності управління оборотними активами були розраховані і є раціональними та економічно обґрунтованими.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базецька Г. І., Жовтяк Г.А. Управління фінансами та активами підприємства : конспект лекцій для студентів заочної форми навчання освітнього рівня «магістр» спеціальності 051 – Економіка. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 158 с.
2. Бланк І.О. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ: КНЕУ, 2006. 780 с.
3. Брушко Г. В. Методологічні основи управління оборотними активами. URL: http://archive.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/knp/179_31-33.pdf.
4. Бутинець Т.А. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Житомир : Рута, 2015. 343 с.
5. Власова Н.О. Управління оборотними активами в підприємствах роздрібної торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2014. 258 с.
6. Гаценко-Колумбет О. П. Оборотні активи підприємства: проблеми теорії обліку // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2013. № 1. С. 42-47.
7. Голубко А. І. Управління оборотними активами підприємства // Матеріали XLVII наук.-тех. кон. підрозділів ВНТУ. 2018. С. 83-96.
8. Гринюк. І.М. Економічна сутність оборотних активів та їх типологія // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. 2016. Vol. 2, № 4. С. 64-74.
9. Дехтяр Н. А., Дейнека О. В., Голик Д. В. Оптимізація структури оборотних активів підприємства // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. Вип. 1(12). С. 289-293.
10. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства // Економіка і організація управління. 2018. № 1 (29). С.75-84.
11. Донін Є. О. Політика управління оборотними активами сучасного підприємства // Finance, accounting, banks. 2017. Вип. 1. С. 231-240.

12. Канцедал Н. Ю. Окремі питання управління оборотними активами підприємства // Економіка та держава. 2019. № 11. С.103-107.
13. Касапова І. С. Дослідження економічної сутності категорії "оборотний капітал" // Вісник соціально-економічних досліджень. 2016. № 2. С. 228-234.
14. Ковальов В.В. Фінансовий менеджмент: теорія і практика. Москва: Проспект; 2014. 1104 с.
15. Коваленко О. В. Формування і використання оборотного капіталу підприємства: пошук шляхів підвищення ефективності // Причорноморські економічні студії. 2019. № 41. С. 203-208.
16. Костенко А. М. Шляхи удосконалення механізму управління оборотним капіталом підприємств України // Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. 2017. № 4. С. 46-57.
17. Кошельок Г. В., Коваль В. В., Белік Д. О. Теоретичні основи оптимізації структури оборотних коштів підприємства // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2015. № 1. С. 50-57.
18. Купріна Н. М., Васьковська К. О., Пчелянська Г. Б., Величко О. М. Оборотні активи підприємства: аспекти бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами та їх класифікація // Економіка харчової промисловості. 2020. Т. 12, Вип. 4. С. 65-78.
19. Лисьонкова Н. М. Підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства // Приазовський економічний вісник. 2018 .Вип. 5(10). С. 354-358.
20. Мордань Є. Ю., Сумченко А. О. Методичний підхід до побудови системи управління оборотними активами підприємства // Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка. 2019. № 4. С. 24-34.
21. Мартиненко В.П. Прогресивні підходи до управління оборотними активами підприємств // Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2016. № 18. С. 225–229.

22. Муравський О. А. До питання економічної категорії "оборотні кошти" // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 6(2). С. 80-85.
23. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік: навч.посібник. Київ: Центр навчальної літератури; 2014. 464 с.
24. Непочатенко О. О., Бечко П. К., Попиченко Д. А. Теоретичне обґрунтування сутності оборотних активів // Інноваційна економіка. 2015. № 4. С. 265-273.
25. Павлова Г. Є., Приходько І. П., Тютюнник Я.В. Облікове забезпечення операцій з надходження та використання оборотних активів // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 20(2). С. 147-150.
26. Перезозова І. В. Управління оборотними активами підприємства та їх видами // Економіка та суспільство. 2021. № 26.
27. Рудь І.Ю. Управління оборотними активами підприємства // Гроші, фінанси і кредит . 2018. Випуск 25. С. 759-764.
28. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 10.08.2021 № 336/22868 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
29. Савченко А.М. Оборотні активи виробничого підприємства в сучасних умовах: обліково-аналітичний аспект // Східна Європа: Економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 6 (23). С. 698-705.
30. Севрук Є. М. Система управління фінансуванням оборотних активів підприємства торгівлі // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. Вип. 4(1). С. 126-130.
31. Стратійчук В. М. Стратегічне управління оборотними активами підприємств торгівлі // Вісник КНТЕУ. 2019. № 5. С. 59-74.
32. Стратійчук В. М. Фінансування оборотних активів підприємств торгівлі України: тенденції розвитку та фактори впливу // Економічний простір. 2020. № 157. С. 60-64.

33. Стоянова-Коваль С. С., Стоянова О.М. Оборотні активи аграрних підприємств: економічна сутність та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 10(2). С. 100-105.

34. Серік Ю. В. Управління оборотними активами підприємства // Економіка і управління. 2013. № 4. С. 69-75.

35. Теловата М. Т. Власний оборотний капітал: поняття та методика розрахунку // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2015. № 1. С. 189-193.

36. Тютюнник Ю. М. Аналіз діяльності підприємств, фінансово-кредитних та бюджетних установ: навчально-методичний посібник для практичних занять і самостійної роботи. Полтава : ПДАА, 2019. 83 с.

37. Фурса Т. П. Концептуальні засади управління оборотними активами підприємства // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2014. Т. 19, Вип. 1(2). С. 184-187.

38. Хаустова І. Є. Актуальні проблеми управління оборотними активами підприємства // Вісник НТУ «ХПІ» Серія: Економічні науки. 2018. № 19(1295). С. 64-67.

39. Череп О. Г., Д. М. Іванченко. Оптимізація структури оборотних активів підприємства в межах фінансової реструктуризації // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2018. № 1. С. 37-43.

40. Чобіток В. І., Пятилокотова К. С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2013. Вип. 41. С. 230-234.

41. Чухно І. С. Визначення економічної сутності поняття "оборотні активи підприємства" // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2009. Вип. 3. С. 358-363.

42. Шаповалов А. А. Сутність та роль оборотних активів в господарській діяльності так ругообігу коштів підприємств // Студентський науковий вісник [МНАУ]. Економічні науки. 2017. Вип. 2 (17). Ч. 1. С. 25-31.

43. Швець Ю.О., Скворцова А.В. Управління оборотними активами підприємств // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2015. № 13. С. 127–130.

44. Шматковська Т. О, Демедюк Л. К. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2016. № 3. С. 174-184.

45. Шум М. А., Москалюк О.В. Економічна сутність оборотних активів підприємства на сучасному етапі розвитку економіки України // Економіка. Фінанси. Право. 2018. № 6(3). С. 17-19.

46. Brealey Myers - Principles of Corporate Finance. URL: https://marcelodelfino.net/files/Brealey__Myers_y_Allen_2009_Principles_of_corporate_finance.pdf

47. Merton, Robert C. and Zvi Bodie. “A Conceptual Framework for Analyzing the Financial Environment.” URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w10620/w10620.pdf

ДОДАТОК А
ДАНІ БАЛАНСУ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»

Таблиця А.1 - Дані балансу ТОВ «Агроекосервіс» за 2018–2021 рр.
(тис.грн.)

	2018	2019	2020	2021
Актив				
I. Необоротні активи				
Основні засоби	28,8	22,1	19,5	11,9
Усього за розділом I	28,8	22,1	19,5	11,9
II. Оборотні активи				
Запаси	3,8	105,2	374,6	1 943,9
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		10 520,9	258,2	137,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом		22,0	92,9	
Інша поточна дебіторська заборгованість	544,2	19 457,5	11 737,0	6 095,2
Гроші та їх еквіваленти	42,8	39,2	1 501,1	61,9
Інші оборотні активи			1 620,8	743,7
Усього за розділом II	590,8	30 144,8	15 584,6	8 982,0
Баланс	619,6	30 166,9	15 604,1	8 993,9
Пасив				
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	24,0	24,0	24,0	24,0
Додатковий капітал				
Резервний капітал				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	496,6	855,7	1 730,9	2 388,7
Неоплачений капітал				
Усього за розділом I	520,6	879,7	1 754,9	2 412,7
III. Поточні зобов'язання				
Поточна кредиторська заборгованість за:				
товари, роботи, послуги		10 757,6	1 795,8	303,6
розрахунками з бюджетом	60,2	71,7	42,2	72,0
Інші поточні зобов'язання	38,8	18 457,9	12 011,2	6 205,6
Усього за розділом III	99,0	29 287,2	13 849,2	6 581,2
Баланс	619,6	30 166,9	15 604,1	8 993,9

ДОДАТОК Б

ДАНІ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ «АГРОЕКОСЕРВІС»

Таблиця Б.1 – Звіт про фінансові результати ТОВ «Агрокосервіс» за 2018–2021 рр. (тис.грн.)

Стаття	2018	2019	2020	2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	44 855,6	56 735,8	105 391,2	65 485,3
Інші операційні доходи	112,4	291,9	52,5	8,2
Інші доходи				
Разом доходи	44 968,0	57 027,7	105 443,7	65 493,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	44 455,8	55 761,2	99 449,3	63 017,9
Інші операційні витрати	544,6	835,7	4 724,7	1 673,4
Інші витрати				
Разом витрати	45 000,4	56 596,9	104 174,0	64 691,3
Фінансовий результат до оподаткування	(32,4)	430,8	1 269,7	802,2
Податок на прибуток		71,7	228,6	144,4
Чистий прибуток (збиток)	(32,4)	359,1	1 041,1	657,8